

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/78/2019
Identifikačné číslo spisu:	7713217782
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7713217782.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ D. A., bývajúcej U. XX, 2/ N. Z., bývajúcej U.N. XXX, 3/ D. D., bývajúceho U. XX, zastúpených JUDr. Dušanom Kmecom, advokátom vo Vranove nad Topľou, M. R. Štefánika 2465, proti žalovaným 1/ D. D., bývajúcemu U. XXX, 2/ G. D., bývajúcej U. XXX, zastúpeným JUDr. Jozefom Bujdošom, advokátom v Stropkove, Hlinky 262/6, o určenie vecí patriacich do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 8 C 236/2013, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 4. októbra 2018 sp. z n. 3 Co 293/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce rozsudkom z 5. mája 2017 č. k. 8 C 236/2013-198 v spojení s opravným uznesením z 22. novembra 2018 (čl. spisu 233) žalobu zamietol (I.) a žalovaným priznal plnú náhradu trov konania (II.). V odôvodnení uviedol, že uznesením z 12. apríla 2014 súd pripustil, aby do konania na strane žalobcu pristúpili žalobcovia 2/, 3/ a uznesením z 12. januára 2014 pripustil zmenu žaloby tak, že žalobcovia sa domáhali určenia neplatnosti špecifikovanej darovacej zmluvy a určenia, že špecifikované nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi D. D. narodenému XX. G. XXXX, zomrelému X. A. XXXX. Rozsudkom z 30. mája 2014, proti ktorému podali žalovaní odvolanie, vyhovel žalobe v celom rozsahu. Krajský súd ho uznesením z 29. mája 2015 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Následne rozsudkom z 9. novembra 2015 žalobu v časti o určenie neplatnosti darovacej zmluvy zamietol a žalobe v časti o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva vyhovel. Po odvolaní žalovaných odvolací súd uznesením z 23. februára 2017 rozsudok súdu prvej inštancie v časti o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva zrušil a v tejto časti mu vrátil vec na ďalšie konanie. Po doplnení dokazovania dospel k záveru o nedôvodnosti žaloby o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. Uviedol, že vlastníkmí uvedených parciel sa totiž stali žalovaní a to na základe vydržania podľa § 134 ods. 1 OZ. Právna predchodkyňa žalovaných N.N. D. sa stala oprávnenou držiteľkou nehnuteľností na základe zápisu jej vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností pod Z 167/96, odkedy bola so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľná o tom, že jej nehnuteľnosti

patria. Táto podľa názoru súdu vzhľadom na jej vek a skutočnosť, že bola bezpodielovou spoluvlastníčkou týchto nehnuteľností, mala dôveru v chybný zápis v katastri nehnuteľností aj napriek tomu, že v zmysle osvedčenia o dedičstve z 28. decembra 1995 sp. zn. D 2227/94, Dnot 512/94 predmetné nehnuteľnosti neboli v dedičskom konaní prejednané. Nemala totiž vedomosť o pochybení pri vyporiadaní dedičstva rovnako ako ostatní účastníci dedičského konania. Teda mala nehnuteľnosti v oprávnenej držbe od roku 1996 (rok zápisu v katastri) až do 28. septembra 2005, kedy darovacou zmluvou previedla tieto na žalovaných. Žalovaní sa stali oprávnenými držiteľmi týchto nehnuteľností na základe darovacej zmluvy z 28. septembra 2005 odkedy boli so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľní v tom, že im nehnuteľnosti patria. Ich oprávnená držba trvala do 10. decembra 2013, kedy im bola doručená žaloba. Žalovaní teda mali po započítaní vydržacej doby právnej predchodkyne N. D. podľa § 134 ods. 3 OZ predmetné nehnuteľnosti v oprávnenej držbe od roku 1996 do 10. decembra 2013, teda nepretržite viac ako 10 rokov. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 4. októbra 2018 sp. zn. 3 Co 293/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným priznal proti žalobcom plnú náhradu trov odvolacieho konania. Po preskúmaní napadnutého rozsudku a konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že súd prvej inštancie vyhodnotil vykonané dôkazy v súlade s postupom uvedeným v § 191 CSP a odvolacie námietky, ktoré špecifikoval, vyhodnotil za nedôvodné. Za správne považoval aj právne posúdenie veci. Uviedol, že žalobcovia v priebehu konania nepreukázali nedobromyseľnosť alebo neoprávnenosť držby špecifikovaných pozemkov N. D., pozostalou manželkou po D. D.. Tieto pozemky dobromyseľne užívala a nakladala s nimi ako s vlastnými a následne ich darovala žalovaným. Samotní žalovaní ich dobromyseľne užívali až do 10. decembra 2013, kedy im bola doručená žaloba. Preto súd prvej inštancie správne v prospech žalovaných započítal aj vydržaciú dobu ich právnej predchodkyne N. D. v súlade s § 134 ods. 3 OZ. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 387 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia. Navrhli dovolaním napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie podali podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Podľa ich názoru odvolací súd nesprávne posúdil otázku dobromyseľnosti držby v rozpore s ustálenou súdnou praxou. Poukázali pritom na odôvodnenie rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 78/2011 a obdobne na posudzovanie dobromyseľnosti držby v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 506/2015 a sp. zn. 4 Cdo 361/2012. S poukazom na uvedené je podľa nich v rámci dovolacieho konania potrebné posúdiť otázku platnosti darovacej zmluvy uzavretej medzi N. D. a žalovanými z 28. septembra 2005 a otázku dobromyseľnosti držby uvedených parciel, s nimi následne rozvedených dôvodov.

4. Žalovaní navrhli dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. f/ CSP, lebo nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ho podľa § 448 CSP zamietnuť, pretože nie je dôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom

spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

9. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

10. Žalobcovia prípustnosť dovolania vyvodzovali z § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 9/2018). Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“.

12. Za ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1.1.1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania, ktorým je v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci predovšetkým riešenie doteraz neriešených otázok zásadného právneho významu, do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017, R 71/2018).

13. Nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu z hľadiska § 432 ods. 2 CSP.

14. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

15. Dovolatelia v súvislosti s dovolacím dôvodom uvedeným v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP však výslovne neuvedli právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považujú za nesprávne a zároveň nekonkretizovali, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a napokon ani nešpecifikovali konkrétnu ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej by sa mal odvolací podľa ich názoru odchýliť pri rozhodovaní v danom spore. Uvedli „len“, že „odvolací súd nesprávne posúdil otázku dobromyseľnosti držby a v rozpore s ustálenou súdnou praxou“. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na to, že podľa uznesenia NS SR sp. zn. 3 Obo 42/2018 z 21. augusta 2018 (R 83/2018) „pre posúdenie otázky prípustnosti dovolania je potrebné vychádzať nielen z rozhodnutí, v ktorých boli všeobecne riešené podmienky vydržania - a na ktoré poukazovala dovolateľka s cieľom vyvolať zdanie o ňou tvrdenom odklone od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu - ale aj z rozhodnutí dovolacieho súdu, ktoré riešili špecifické právne otázky“.

16. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd poukazuje na to, že v žiadnom z rozhodnutí uvádzaných žalobcami v dovolaní t. j. v rozsudku NS SR sp. zn. 6 Cdo 78/2011, v rozsudku NS SR sp. zn. 4 Cdo 506/2015, ani v uznesení NS SR sp. zn. 4 Cdo 361/2012 sa nerozhodovalo o otázke dobromyseľnosti pri vydržaní nehnuteľností, ak vlastník mal nehnuteľnosti v spoluvlastníctve spolu s manželom počas jeho života a po jeho smrti následne po vykonanom dedičskom konaní pred orgánom na to štátom určenom - notárom a následnom zápise výsledkov z takto vykonaného dedičského konania a osvedčenia o dedičstve v katastri nehnuteľností bol uvedený na príslušnom liste vlastníctva ako výlučný vlastník. V rozsudku NS SR sp. zn. 6 Cdo 78/2011 sa rozhodovalo o vydržaní pri ústnej zmluve o prevode nehnuteľností, keď sa pri uzatvorení zmluvy o prevode nehnuteľností všeobecne záväznými právnymi predpismi výslovne stanovovala písomná forma takejto zmluvy a z toho bol vyvodený aj právny názor v tomto rozhodnutí vyslovený. Obdobne rozsudok NS SR sp. zn. 4 Cdo 361/2012 rozhodoval o vydržaní pri ústnej zmluve o prevode nehnuteľností, keď sa vyžaduje pri takejto zmluve písomná forma. Napokon v danom spore sa odvolací súd neodchýlil ani od rozsudku NS SR sp. zn. 4 Cdo 506/2015, lebo nerozhodoval o vydržaní ako v danom spore, ale rozhodoval o vydržaní pri kúpnej zmluve, ktorá podliehala registrácii na štátnom notárstve, ktorá nebola podpísaná kupujúcou, z čoho bol vyvodený právny názor v tomto rozhodnutí uvedený. Z toho potom vyplýva, že odvolací súd v danom spore riešil inú otázku vydržania a dobromyseľnosti držby pri nadobudnutí vlastníctva nehnuteľností ako na základe ústnej zmluvy o prevode nehnuteľností alebo na základe kúpnej zmluvy, ktorá podliehala registrácii štátnym notárstvom a ktorá nebola podpísaná kupujúcou. V danom prípade dovolatelia zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom v dovolaní neuvedli právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil nesprávne a od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri ktorej riešení by sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu resp. ktorá by dovolací súd rozhodoval rozdielne.

17. Skutočnosť, že sa dovolatelia nestotožňujú s rozhodnutím odvolacieho súdu sama osebe nemôže byť spôsobilá založiť prípustnosť ich dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Sama polemika dovolateľov s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

18. Ak dovolatelia vo svojom dovolaní namietali skutkové závery súdov nižších inštancií, dovolací súd uvádza, že ani tieto nie je oprávnený preskúmať, pretože v zmysle § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd nie je treťou inštanciou a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ani nedostatočne zistený skutkový stav veci a nesprávne vyhodnotenie dôkazov, nie je dôvodom, ktorým by došlo k znemožneniu realizácie procesných oprávnení strán sporu a teda nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012).

19. Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcov o potrebe posúdenia otázky platnosti darovacej zmluvy uzavretej medzi N. D. a žalovanými 28. septembra 2005 dovolací súd uvádza, že súd prvej inštancie vo svojom rozsudku z 27. septembra 2015 žalobu v časti týkajúcej sa určenia neplatnosti darovacej zmluvy

zamietol a v tejto časti je rozhodnutie právoplatné. Preto nebolo možné sa toto otázkou zaoberať.

20. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že nakoľko dovolatelia nevymedzili relevantnú právnu otázku podľa § 421 ods. 1 písm. a/, c/ CSP, najvyšší súd ich dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

21. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.